

LAUSUNTO

16.4.2025

Valtiovarainministeriölle

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta (VN/10574/2025)

Hallituksen esitysluonnos korottaisi nyt alemmassa sähköveroluokassa olevien datakeskusten sähköveron nykyisestä 0,05 sentistä/kWh tasoon 2,24 senttiä/kWh. Veronkorotus olisi 4380 prosenttia.

Haluamme kiinnittää huomiota veronkorotuksen ongelmallisuuteen erityisesti puhtaan lämmöntuotannon näkökulmasta, mikäli se toteutetaan kaikille datakeskuksilla samanlaisena.

Datakeskukset ovat tuoneet monille kaukolämpöyhtiöille mahdollisuuden irtautua polttamalla tuotetusta lämmöstä erityisesti pienemmissä taajamissa ympäri maan. Suomessa toimii ja on parhaillaan rakenteilla kymmeniä pieniä datakeskuksia, jotka ovat tärkeitä pienten taajamien kaukolämmön tuotannossa. On jopa paikkakuntia, joiden lämmitys voidaan kokonaisuudessaan hoitaa datakeskuksen hukkalämmöllä. Näiden datakeskusten kannattavuus perustuu nimenomaan datatoiminnan ja hukkalämmön tuotannon yhdistelmään.

Veroluokan muutos olisi näille datakeskuksille tuhoisa. Niistä monet muuttuisivat kannattamattomiksi tai suunnitellut investoinnit peruutettaisiin. Tämä johtuu siitä, että pienien datakeskusten liiketoimintamalliin kuuluu olennaisena osan hukkalämmön myynti paikalliselle kaukolämpöyhtiölle. Veronkorotuksen myötä hukkalämpö kallistuisi niin paljon, että kaukolämpöyhtiöiden ei kannattaisi sitä enää ostaa.

Hallituksen esityksessä esitetty näkemys siitä, että energiatehokkuusdirektiivi riittäisi ohjaamaan datakeskukset hyödyntämään hukkalämpöjään, on nähdäksemme ylioptimistisuudessaan virheellinen. Energiatehokkuusdirektiivin vaatimukset ovat niin löysät, että hukkalämpöjen hyödyntämistä ei todellisuudessa sen ohjaamana merkittävässä määrin tapahdu. Datakeskuksen sähkön kulutuksesta huomattava palautuu kuitenkin markkinoille hukkalämpönä, jos sen tuottaminen on datakeskukselle aidosti kannattavaa liiketoimintaa.

Hallituksen esityksessä mainitut datakeskusinvestointeja Suomeen houkuttelevat tekijät (edullinen ja puhdas sähkö, vakaa sähköverkko, puhdas vesi, viileä ilmasto, digitaalinen infrastruktuuri) eivät ainakaan pienemmille datakeskuksille riitä, mikäli hukkalämmön myynti ei ole kannattavaa.

Datakeskusten hukkalämpö on kaukolämpöyhtiölle edullinen ja investoinneiltaan kevyt lämmöntuotantomuoto, mikä tarkoittaa, että kaukolämpöasiakkaiden hintojen korotuspaineet ovat datakeskusten ansiosta vähäisemmät. Pienemmät, ympäri maata sijoittuvat datakeskukset eivät myöskään kuormita sähköverkkoja samaan tapaan kuin suuremman kokoluokan konesalit mahdollisesti tekevät. Sen sijaan ne tuovat paikallisille sähköverkkoyhtiöille tuloja, mikä vähentää muiden sähköverkon asiakkaiden hinnankorotuspaineita.

Mikäli sähköveron korotusta datakeskuksille harkitaan, tulisi mahdollisuus alempaan sähköveroluokkaan säilyttää niille datakeskuksille, joiden kuluttamasta sähköstä merkittävä osa palautuu kuluttajille hukkalämpönä. Tämä osuus on monilla pienillä datakeskuksilla jopa yli 90 prosenttia. Mahdollinen veronkorotus tulisi rajata sellaisiin datakeskuksiin, joiden hukkalämmön tuotanto on marginaalista niiden kuluttamaan sähköenergiaan verrattuna.

Kunnioittaen,

Toivo Hurme
Toiminnanjohtaja
Paikallisvoima ry